

Scanned with CamScanner

1. Dünya Savaşında Doğu Karadeniz Muharebesi ve OF DİRENİŞİ

Yazan Haşim Albayrak

HANLUT (DAĞÖNÜ) KÖYÜ'NDEN

Köyden İbrahim Mollahasanoglu (116) savaşlara katılarak şehit düştü. Ayrıca bu savaşlar sırasında aynı aileden Faik (Veysel) Mollahasanoglu, Ruslara esir düştü ve Rusların ihtilal dolayısıyla savaşı bırakması üzerine kurtularak geri döndü. Bunların dışında aynı aileden Küçük Yusuf'ta savaşa katılanlar arasında ismi zikredilmektedir.

HAMZALI KÖYÜ

Röportajlarımdan birini Ahmet Remzi İbrahimoglu (Hasan Efendi oğlu) ile yaptım. O, 1916 Of-Rus savaşlarında mücadele verip muhacirliğe çıkan binlerce Of ve Çaykaralı'dan biri. "Yaz oğlum yaz" diyor. "Yaz ki dünya-alem bilsin neler gördü bu kafalar, neler çekti." Derin bir iç geçirdikten sonra, I. Dünya Savaşı Galiçya Cephesi kahramanlarından olan amcası Mumsuz İlyas Efendi'nin kendisine anlattıklarını kesik kesik anlatıyor bana.

"Amcam, 1899 Osmanlı-Yunan harbinde savaşmıştır. Bu savaşlarda Yunanlıların Trakya'dan atılıp, Mora Yarımadası'na kadar kovalandığı savaşlarda çavuş imiş. En insafsız, aynı zamanda da en korkak düşman Yunanlılardı. Geçtikleri yerlerde yaptıkları tahribat hiç onarılmaz cinstendi. Hele sivil halka ettikleri işkence..."

Hamzalı Köyünden Hacı Ahmet Remzi İbrahimoglu (Saatçi), geçmiş günleri tekrar yaşadı.

Neyse, Bulgarlar da rahat durmuyor, Tuna'yı geçip Bükreş'i almak istiyorlarmış. Fakat bozguna uğramışlar. Hemen arkasından Almanların Tuna'da yaptırdığı büyük köprüye Türker 50.000 kişilik bir askeri kuvvetle bindirince Bulgarların alamadığı Bükreş'i bir ikinci vakti fethetmişler. (Burada 1. Dünya Savaşından bahsedilmektedir)

Bükreş'te Türk bayrak ve sancağı dalgalanırken kendi bayraklarını asmak istemişler. Bu yüzden iki tarafın askerleri arasında çıkan tartışma daha da büyüyerek kavgaya dönüşmüş. Türkler haklı, çünkü Almanlar savaşmadan müttefiklerinin aldığı yere sahip çıkmak istiyor. Sonradan kavga edenleri ayırmışlar ortalık öylece yatışmış. Mumsuz İlyas Efendi, Bükreş'te bir kadınla evlenmiş O sırada Batum, Türk ve Almanlar tarafından işgal edilince oradan ayrılmış ve bir kısım askerle birlikte Batum'a gitmiş. Ancak Türk askerler buraya gelir gelmez Almanların, "sizin sınırınız Arpaçay" demesi üzerine yine bir kavga çıkmış. Yüksek rütbeli Alman subayların araya girmesiyle meselenin büyümesi önlenmiş ve Türkler Batum'dan çıkmış. Amcam Mumsuz İlyas Efendi, bu olaylardan sonra harap olmuş bir vaziyette geldi köye. Doğu Cephesi'ndeki savaşlara sadece Hamzalı'dan 33 kişi katılmış, vatan uğruna hepsi de şehit olmuşlardır.

1916 senesinde Ruslar gelerek Hamzalı'yı aldılar. O zaman ben 8 yaşındaydım ve hayal meyal hatırladığıma göre amcam da köyde bizimle beraber kalıyordu. Ruslar, köydeki bütün evleri hastane olarak kullandılar. Ama işgalleri sırasında, halka kötülük yapmadıkları gibi bizlere (çocuklara) ekmek, şeker dağıtıp ailelerin temel ihtiyaçlarını gidermeye çalıştılar. Ancak bizim insanımız esarete alışık olmadığı için muhacirliğe çıkmaya niyetlendi. Bütün köy yola koyulmuşken Ruslar, Kraliçe Mariya adlı savaş gemileriyle geri dönmemiz için top atışına başladı. Ama karar verilmişti bir kere, kimse dönmedi, Rusların bu yoğun baskısı karşısında hiçbir Of ve Çaykara'lının kılının kıpırdamadığını görünce hayrete düşmüşlerdi.

Trabzon Havalisi Kumandanı Avni Paşa, Yavan'da (Sugeldi) karargah kurup Oflu vatandaşlardan gelip kendisine yardım etmesini istemişti. O sıralar, Of'un en meşhur eşkıyalarından Kofoglu Hasan Mumsuz İlyas Efendi'yi görmüş ve "Avni Paşa bana silah versin, Rus komutanının kafasını getireyim" diye bir laf etmiş. Bu Avni Paşa'nın kulağına gidince, derhal ona kasalı bir tüfek ile mermi verdimiş. Kofoglu Hasan ve çetesinin adı bu olay üzerine daha çok duyuldu. Kofoglu, küçük çetesiyle Ruslara gerçekten büyük zararlar verdimiş, çok düşman öldürmüştü.

Oflular savaşı kaybetmek üzereydiler fakat teslim olmuyorlardı kesinlikle. Mumsuz Hasan Efendi, Çufaruksa'da bulunan devrin büyük alimlerinden Hacıabdulloğlu Kamil Efendi'ye akıl danışmak için yola çıkar. Yolculuğu sırasında Kofoglu Hasan'a rastlar ve Ona "Hani kralın kafasını getirecektin?" diye sorar kinayeli. Kofoglu, elindeki tüfeği göstererek mertçe "Bunlar çubuk oldu. Silahımız olsaydı gene getirirdim" cevabına verir.

(116) Of-Hayrat Dağönü Derneği Yönetim Kurulu üyesi Ömer Mollahasanoğlu'nun 03.02.2004 tarihli imzalı belgesine göre Mollahasogullari'ndan Öztürk soyadını alanlar Kono'ya, Mollahasanoğlu soyadını alanlar Hanlut'a ve Yılmaz soyadını alanlar Kus'a yerleşmişlerdir.

HAKSA (OVACIK) KÖYÜ

Bahadır Sadıkoğlu, Ruslara karşı savaşırken, yapılan bir çatışmada yanındakilerin çoğu Şehit düşmüş, kendi de yaralanmış. Ruslar oraya geldiğinde ölülerin arasında ölü mumarasıyla kurtulmuş.

"Çakiroğlu Harun Ağa, Haksa (Ovacık) köyünün tepesinde 14 kişi ile mevzilenmiş ve Ruslara karşı kalabalık görünmek için 28 ayrı yerde ateş yaktırarak geceleyin Rusların karşılarında kalabalık bir ordu olduğunun izlenimi vermeye çalıştığı söylenir. Ertesi gün de çıkan mücadeleler çok kanlı geçmiş olup Çakiroğlu'nun kuvvetleri Rusları oyalarken geriden askeri kuvvetler yetişmiştir. Ancak sonuç değişmemiştir. Sadece Ruslar oyalanmıştır. Bu oyalanma içerisinde köylü halk muhacirliğe çıkma fırsatı bulmuştur.

Destanlaşan bu mücadelenin destanlarından bir bolum:

